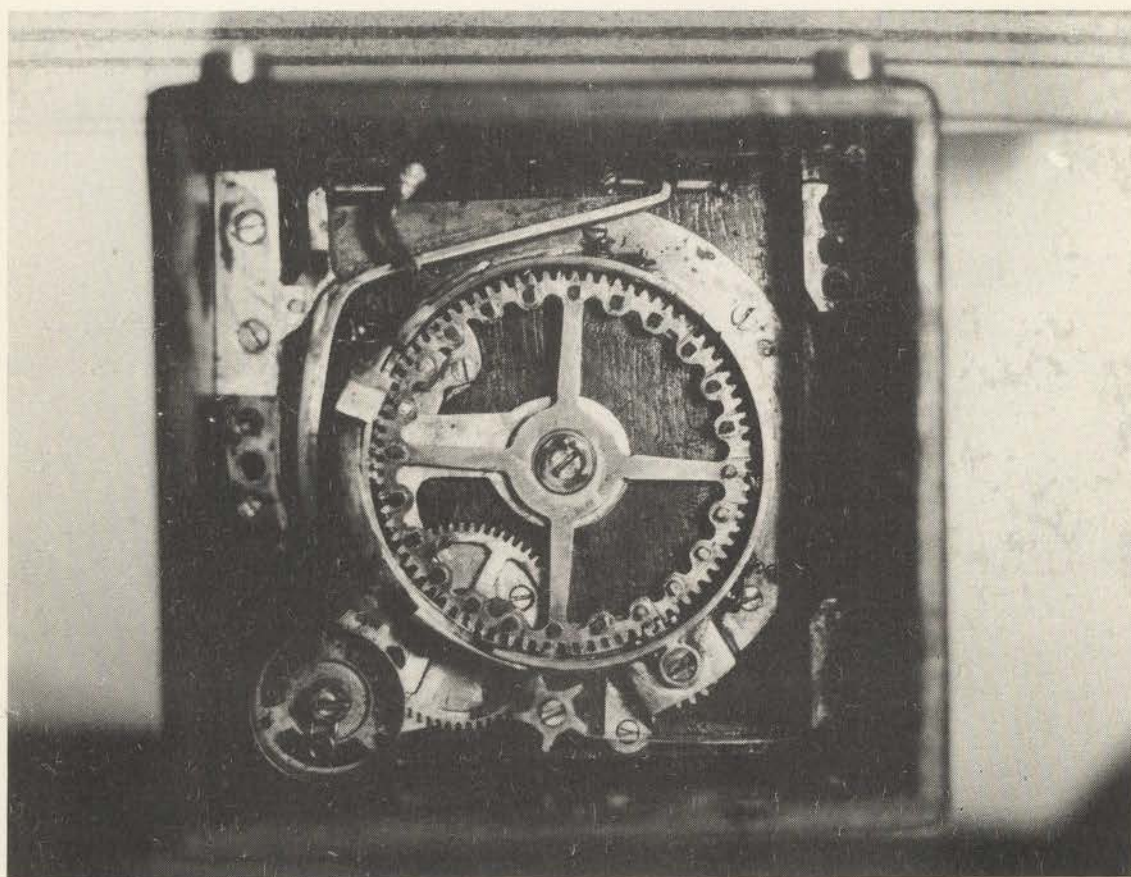

* O B J E K T I V *

MEDDELELSER FRA "DANSK FOTOHISTORISK SELSKAB"

NR 19

JANUAR 1980

Billedet forestiller det indbyggede fjederværk i Habarot-kameraet, fremstillet af Marthinus Petersen, Hadsund. Se artikel i bladet.

Eftertryk ikke tilladt uden redaktionens godkendelse.

de havde oppebåret i sin tid hos Zeiss. Man vil forstå, at Carl Zeiss stiftelsen var noget ganske nyt og uhørt for datidens mennesker, og at blive ansat på Zeiss-fabrikkerne var som at vinde i lotteriet.

Abbe havde bestemt, at virksomheden for al fremtid skulle bære navnet "Stiftung Carl Zeiss", men efter anden verdenskrig var Jena en del af den østtyske zone, og man må formode, at ejendomsforholdene for Carl Zeiss stiftelsen er ændret i ganske betydelig grad, og at den nu må anses for at være en VEB - Volkseignes Betrieb.

Om Zeiss værkernes udvikling efter Abbes død vil vi berette i en senere artikel med særlig hensyntagen til den fotografiske side af produktionen.

FA

EN NY "NELLERØD-MAND"

Fra vort medlem Flemming Behrendt har vi modtaget en beretning om en opfindsom og fingernem landsbysnedker, Marthinus Petersen, der byggede sine egne, usædvanlige fotografiapparater, men i modsætning til J. P. Andersen levede han ubemærket, og kun lidt af hans produktion er kendt i dag.

Behrendt har sat sig for at prøve at spore Petersens apparater, så vidt det kan lade sig gøre, og vi håber, at hans detektivarbejde vil bringe resultater, som kan komme Dansk Fotohistorisk Selskab til gode.

Alle kender glæden ved at finde noget nyt, anderledes og særpræget.

Fotografiapparater bliver jo som oftest fremstillet fabriksmæssigt og i større serier, og derfor var det mig en speciel fornøjelse at finde frem til et apparat, som er unikt, idet konstruktøren så vidt vides kun har fremstillet eet eksemplar.

Manden, der fremstillede dette apparat, var Mathinus Petersen, født 1876 i Karby på Mors, død 1953 i Hadsund. Petersen kom i lære og blev uddannet som snedker, og som sådan ernærede han sig i sin ungdom, også efter at han omkring år 1900 slog sig ned i Hadsund.

Marthinus Petersen som ældre fotograferet i sit Værksted

Sin interesse for fotografering, som han formodentlig har dyrket ved siden af sit håndværk, gjorde ham til sidst til erhvervsmæssig fotograf. Første gang han er omtalt som fotograf er ved amtsudstillingen i Hadsund 1908, hvor han havde billeder udstillet.

Nogenlunde samtidig hermed begynder han at arbejde hos fotograf N. S. Jensen i Hadsund, og allerede omkring 1910 overtager han Hansens foto-atelier, som han drev i Hadsund indtil sin død i 1953.

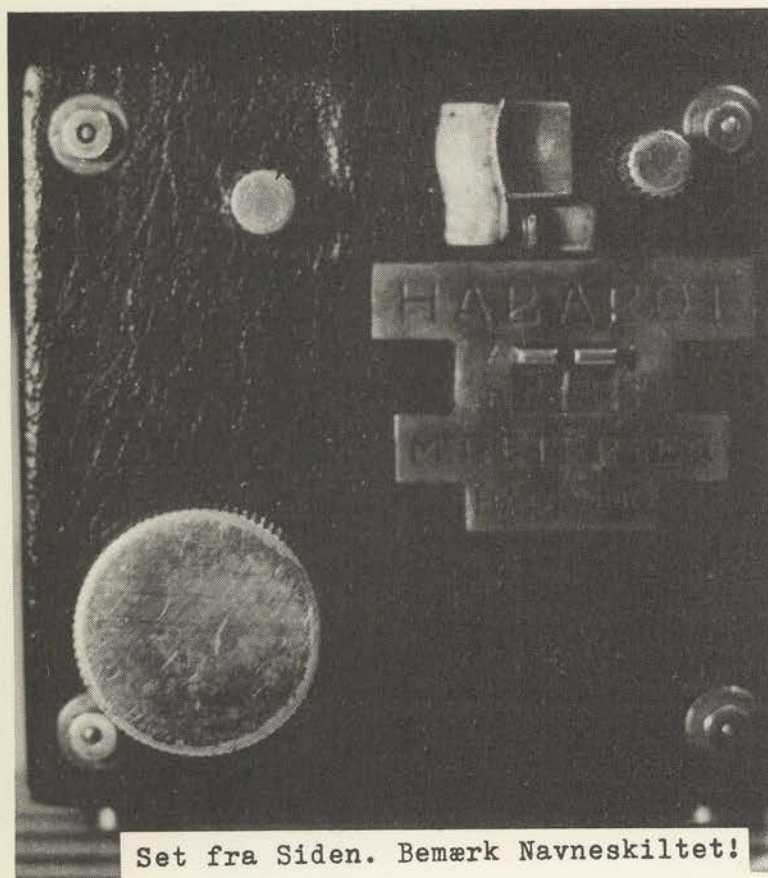

Parti fra Hadsund taget med et af Marthinus Petersens Panoramakameraer

Marthinus Petersen var dog ikke tilfreds med blot at fotografere portrætter af sine bysbørn; han havde lyst til at skabe noget selvstændigt indenfor fotoområdet, og han byggede i årenes løb en del fotografiapparater, delvis af egen konstruktion, heriblandt panoramapparater. Desværre er disse såvel som andre kameraer spredt for alle vinde, idet Petersens efterladenskaber ved hans død blev solgt på en auktion i Hadsund.

Hadsuns Egnsmuseum er i besiddelse af nog-

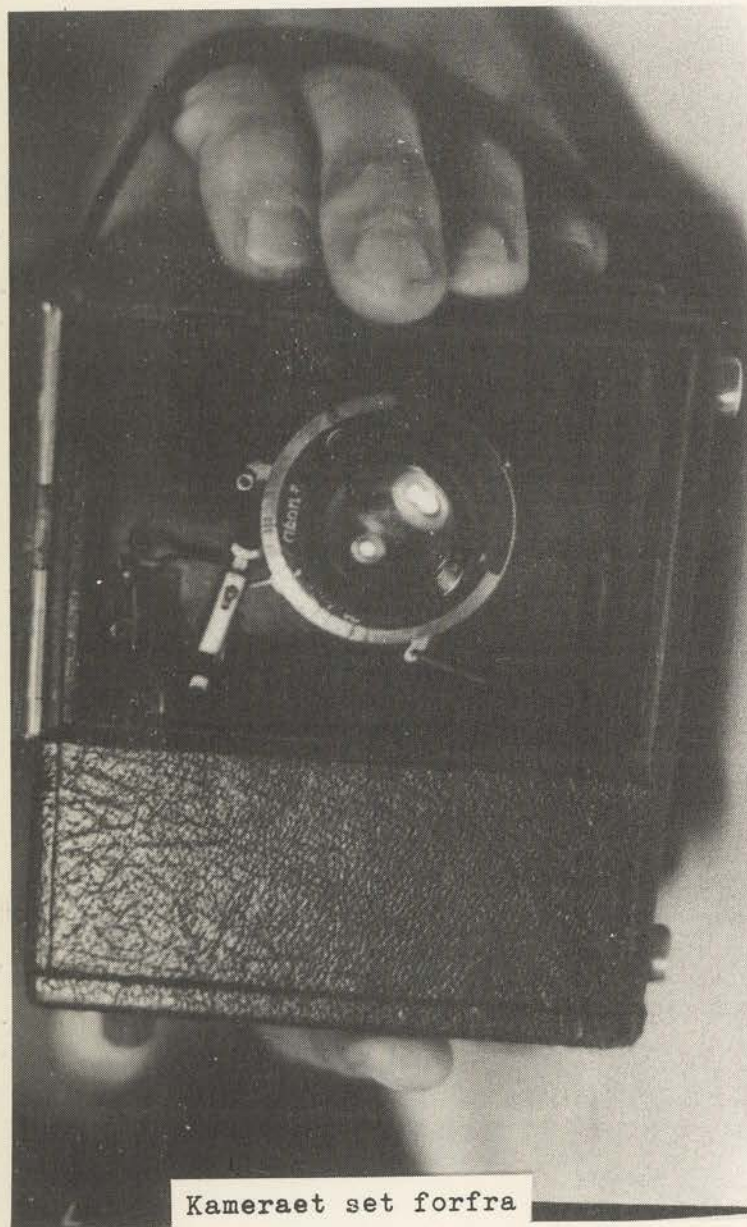
le af de film, som er optaget med Petersens panoramapparater. De nævnte panoramafilm er henholdsvis 18 x 90 cm. og 12 x 60 cm. Desuden har museet et billede af formatet 8 x 50 cm. Dette, såvel som filmene, stammer fra årene 1930-31. Det bybillede fra Hadsund, som vi her gengiver, er optaget ca. 1948-50 på en glasplade og dækker kun en vinkel på omkring 90 grader. Desuden ejer museet en del af Petersens fotografiske glasplader samt 2 apparater, dog så vidt vides ikke kameraer men apparatur til kopiering. I slutningen af december i år vil jeg aflægge Hadsund et besøg, og jeg vil da naturligvis foretage en inspektion af nævnte apparater såvel som hvad jeg ellers måtte kunne finde frem til, og resultatet af denne ekspedition vil jeg naturligvis gøre medlemmerne af D. F. S. bekendt med. De fleste af ovennævnte oplysninger har jeg fra museumsinspektør Egon Larsen, der også har stillet nogle af de her gengivne fotografier til min disposition. Nu vil det i indledningen omtalte - indtil videre eneste kendte - fotografiapparat fra Marthinus Petersens hånd.

Set fra Siden. Bemærk Navneskiltet!

Første gang jeg stiftede bekendtskab med det var for 5 år siden; jeg fik det forevist og demonstreret af en ven, og jeg troede i første omgang, at der var tale om en sammenbygning af andre apparater.

Da jeg på det tidspunkt primært arbejdede som fotograf og ikke var samler, havde jeg kun øje for dets praktiske anvendelse, som nok er ret begrænset.

Kameraet set forfra

Men som tiden gik, og min interesse for gamle apparater voksede, og ikke mindst efter mit medlemskab af D. F. S., har jeg fået et andet og mere nuanceret billede af "gamle kasser".

Jeg har i den senere tid (og med stor glæde) besøgt andre af vore medlemmer og er blevet belært om, hvor lidt jeg kender til "gamle kasser".

Jeg kan her kun give en kortfattet og ufuldkommen beskrivelse af omtalte apparat, som Marthinus Petersen gav det mystiske og uforklarlige navn "Habarot". Optik og lukker er ikke Petersens arbejde eller konstruktion. Denne enhed, en Novar anastigmat 1:3.5 F=7 cm. monteret i en Compur lukker med tiderne 1 sekund til 1/300 sekund, er taget fra et fabriksfremstillet kamera, men resten er helt og holdent fremstillet af Petersen. Det særlige ved Habaroten er, at det er forsynet med et indbygget fjederværk, der dels transporterer filmen, dels spænder lukkeren, hvorved det er muligt at "skyde" kontinuerligt så få eller så mange billeder man ønsker, ja, hele filmen med dens 16 optagelser, om man så ønsker.

På de her gengivne fotografier af Habaroten ser man dele af det indbyggede, hjemmelavede urværk, men jeg er desværre ikke i stand til at give nogen detaljeret beskrivelse af urværkets funktion.

Heldigvis har jeg fået lov til at beholde apparatet til låns foreløbig, således at jeg vil kunne medbringe det til vort medlemsmøde i februar, hvor de tilstedeværende kan få lejlighed til at studere det in natura, og jeg håber, at mekanisk begavede klubkammerater ved den lejlighed

kan løfte sløret for Habarotens hemmeligheder.

Som tidligere nævnt blev Petersens indbo, deriblandt hans kameraer og andet fotoudstyr solgt ved en auktion kort efter hans død. Dette er nu 26 år siden, og den lange tid der er forløbet gør det naturligvis vanskeligt at opspore køberne, men sammen med min fotoven i Hadsund vil jeg gøre et forsøg i den retning. Måske er det håbløst, men det er da en spændende opgave.

Marthinus Petersen havde en god ven i Hadsund, der kendte meget til hans liv og forhold og som sikkert kunne give mange i denne forbindelse værdifulde oplysninger, men - som det desværre så tit går - man er for sent ude, og den omtalte person døde for et halvt år siden, inden nogen fik taget kontakt med ham og nedskrevet historien om den beqavede snedker og fotoqraf i Hadsund.

FB

TILLYKKE!!

Hr. Leif Preus, stifter af Preus Fotomuseum, Horten, Norge, fik af borgmesteren overrakt byens kulturpris 1979.

CLUB DAGUERRE

Den tyske klub, som startede kort tid før DFS, har nu rundet 500 medlemmer. Klubbladet, Photo-Antiquaria, som kun sendes til medlemmer, er på 50 sider, smukt illustreret og indeholder virkelig gode artikler om alt indenfor området. Som medlem får man, udover bladet 4 x årligt, en medlemsfortegnelse, samt lejlighed til at deltage i alle CD's fotobørser, møder og andre arrangementer. Kontingent DM 80,- årligt.

Skriv til: Generalsekretær Peter Schict,
Brümmerstrasse 22
1000 Berlin 33
Tyskland.

Marthinus Petersens
fotografiske Atelier